

usque in eternum ardebit.
 Hæc dicit Dominus :
 Maledictus homo qui confidit in homine,
 et ponit carnem brachium suum,
 et a Domino recedit cor ejus.
 Erit enim quasi myrice in deserto,
 et non videbit cum venerit bonum :
 Sed habitabit in siccitate in deserto,
 in terra salsuginis, et inhabitabili.
 Benedictus vir, qui confidit in Domino,
 et erit Dominus fiducia [Al. spes] ejus.
 Et erit quasi lignum quod transplantatur [Al.
 transplantatum est] super aquas,
 quod ad humorem mittit radices suas,
 et non timebit cum venerit æstus.
 Et erit folium ejus viride,
 et in tempore siccitatis non erit sollicitum, nec
 aliquando desinet facere fructum.
 Prævum est cor omnium, et inscrutabile :
 quis cognoscet illud ?
 Ego Dominus scrutans cor, et probans renes :
 qui do unicuique juxta viam suam, et juxta
 fructum ad inventionem suarum,
 Perdidit fovit que non peperit :
 fecit divitias [Al. add. suas], et non in judicio.
 In dimidio dierum suorum derelinquet eas,
 et in novissimo suo erit insipiens.
 Solum glorie altitudinis a principio,
 locus sanctificationis nostræ.
 Expectatio Israel, Domine :
 Omnes, qui te derelinquunt, confundentur :
 recedentes a te †, in terra scribentur :
 quoniam deliquerunt venam aquarum viven-
 tium Dominum.
 Sana me, Domine, et sanabor :
 salvum me fac, et salvus ero :
 quoniam laus mea tu es.
 Ecce ipsi dicunt ad me :
 Ubi est verbum Domini ? Veniat.
 Et ego non sum turbatus, te pastorem sequens :
 et diem hominis non desideravi. Tu scis,
 Quod egressum est de labiis meis,
 rectum in conspectu tuo fuit.
 Non sis mihi tu [Al. tacet tu] formidini,
 spes mea tu in die afflictionis,
 Confundantur qui me persequuntur, et non con-
 fundar ego :
 paveant illi, et non paveam ego :
 Induc super eos diem afflictionis,

† In Hebræo tantum est יכירי vel יכירי, absque « a te », quas vocalis neque in comment. Hierony-
 mus agnoscit.

et duplici contritione contere eos.
 Hæc dicit Dominus ad me :
 Vade, et sta in porta filiorum populi, per quam
 ingrediuntur reges Juda, et egrediuntur,
 et in cunctis portis Jerusalem :
 et dices ad eos :
 Audite verbum Domini, reges Juda, et omnis Juda :
 cunctique habitatores Jerusalem, qui ingredimini
 per portas istas.
 Hæc dicit Dominus :
 Custodite animas vestras,
 et nolite portare pondera in die sabbati, nec
 inferatis per portas Jerusalem.
 Et nocte ejicere onera de domibus vestris in die
 sabbati,
 et omne opus non faciatis ;
 Sanctificate diem sabbati,
 sicut præcepi patribus vestris.
 Et non audierunt, nec inclinaverunt aurem suam :
 sed induraverunt cervicem suam, ne audirent me,
 et ne acciperent disciplinam.
 Et erit : Si audieritis me, dicit Dominus, ut non
 inferatis onera per portas civitatis hujus in die
 sabbati :
 et si sanctificaveritis diem sabbati, ne faciatis in
 ea omne opus :
 Ingentur per portas civitatis hujus reges et
 principes, sedentes super solium David,
 et ascendentes in curribus et equis,
 ipsi et principes eorum,
 viri Juda, et habitatores Jerusalem,
 et habitabitur civitas hæc in sempiternum.
 Et venient de civitatibus Juda, et de circuito Je-
 rusalem,
 et de terra Benjamin, et de campestribus, et de
 montosis, et ab austro,
 portantes holocaustum, et victimam, et sacrifi-
 cium, et thus,
 et inferent oblationem in domum Domini.
 Si autem non audieritis me ut sanctificetis diem
 sabbati,
 et ne portetis onus, et ne inferatis per portas
 Jerusalem in die sabbati :
 Succendam ignem in portis ejus,
 et devorabit domos Jerusalem,
 et non exstinguetur.
 Cap. XVIII. — Verbum, quod factum est ad Jere-
 miam a Domino, dicens :
 Surge, et descende in domum figuli,

et ibi audies verba mea.
 Et descendi in domum figuli,
 et ecce ipse faciebat opus super rotam.
 Et dissipatum est vas,
 quod ipse faciebat e luto manibus suis :
 Conversusque fecit illud vas alterum,
 sicut placuerat in oculis ejus ut fieret.
 Et factum est verbum Domini ad me, dicens :
 Nunquid sicut figulus iste, non potero [Al. possum]
 vobis facere, domus Israel, ait Dominus ?
 Ecce sicut lutum in manu figuli,
 sic vos in manu mea, domus Israel.
 Repente loquar adversus gentem et adversus reg-
 num ut eradicem, et destruam, et disperdam
 illud.
 Si penitentiam egerit gens illa a malo suo, quod
 locutus sum adversus eam :
 agam et ego penitentiam super malo, quod cogi-
 tavi ut facerem ei.
 Et subito loquar de gente et de regno,
 ut ædificem et [Al. ut] plantem illud.
 Si fecerit malum in oculis meis, ut non audiat
 vocem meam,
 penitentiam agam super bono quod locutus sum
 ut facerem ei.
 Nunc ergo dic viro Juda, et habitatoribus [Al. ha-
 bitatori] Jerusalem, dicens :
 Hæc dicit Dominus :
 Ecce ego fingo contra vos malum,
 et cogito contra vos cogitationem :
 Revertatur unusquisque a via sua mala,
 et dirigite vias vestras et studia vestra.
 Qui dixerunt : Desperavimus :
 post cogitationes enim nostras ibimus,
 et unusquisque pravitatem cordis sui mali fa-
 ciemus :
 Ideo hæc dicit Dominus :
 Interrogate gentes :
 Quis audivit talia horribilia, que fecit nimis virgo
 Israel ?
 Nunquid deficiet de petra agri nix Libani ?
 Aut evelli possunt aque erumpentes frigide, et
 defluentes ?
 Quia oblitus est mei populus meus,
 frustra libantes, et impingentes in viis suis, et in
 semitis sæculi,
 ut ambularent per eas in itinere non trito :
 Ut fieret terra eorum in desolationem,
 et in sibilum sempiternum :
 Omnis qui præterierit [Al. præterit] per eam ob-
 stupescet,
 et movebit caput suum.

Sicut ventus urens dispergam eos coram inimico :
 dorsum, et non faciem ostendam eis in die per-
 ditionis eorum.

Et dixerunt :
 Venite, et cogitemus contra Jeremiam cogitationes :
 Non enim peribit lex a sacerdote,
 neque consilium a sapiente,
 nec sermo a propheta.
 Venite, et percutiamus eum [Al. add. in] lingua,
 et non attendamus ad universos sermones ejus.
 Attende, Domine, ad me,
 et audi vocem adversariorum meorum.
 Nunquid redditur pro bono malum,
 quia foderunt foveam anime meæ ?
 Recordare quod steterim in conspectu tuo,
 ut loquerer per eis bonum,
 et averterem indignationem tuam ab eis.
 Propterea da filios eorum in famem,
 et deduc eos in manus gladii ;
 Fiant uxores eorum absque liberis, et viduæ :
 et viri earum interficiantur morte :
 juvenes eorum confodiantur gladio in prælio.
 Audiatur clamor de domibus eorum :
 Reduces enim super eos latronem repente :
 quia foderunt foveam, ut caperent me,
 et laqueos absconderunt pedibus meis.
 Tu autem, Domine, scis omne consilium eorum
 adversum me in mortem :
 ne propitius iniquitati eorum,
 et peccatum eorum a facie tua non deleatur :
 Fiant corruentes in conspectu tuo,
 in tempore furoris tui abutere eis.

Cap. XIX. — Hæc dicit Dominus :
 Vade, et accipe [Al. sume] lagunculam figuli te-
 steam a senioribus populi, et a senioribus
 sacerdotum :
 et egredere ad vallem filii Ennom, que est juxta
 introitum portæ fetilis :
 Et prædicabis ibi verba que ego loquar ad te, et
 dices :
 Audite verbum Domini, reges Juda,
 et habitatores Jerusalem.
 Hæc dicit Dominus exercituum Deus Israel :
 Ecce ego inducam afflictionem super locum istum,
 ita ut omnis qui audierit illam tinniant aures ejus
 Et quod dereliquerint me,
 et alienum fecerint locum istum :
 Et libaverunt [Al. libaverunt] in eo diis alienis,
 quos nescierunt ipsi, et patres eorum, et reges
 Juda :
 et repleverunt locum istum sanguine innocen-
 tium.

Et edificaverunt excelsa Baalim, ad comburendos filios suos igni in holocaustum

Baalim :
quæ non præcepi, nec locutus sum, nec ascenderunt in cor meum.

Propterea ecce dies veniunt, dicit Dominus : et non vocabitur locus iste amplius Thopheth, et vallis filii Ennom, sed vallis Occisionis.

Et dissipabo consilium Juda et Jerusalem in loco isto :

et subvertam eos gladio in conspectu inimicorum suorum,

et in manu querentium animas eorum :
Et dabo cadavera eorum, escam volatilibus cæli et bestis terre :

et ponam civitatem hanc in stuporem, et in sibilum :

Omnis qui præterierit [Al. præterit] per eam, obstupescet,

et sibilabit super universa plaga ejus :
Et cibabo eos carnibus filiorum suorum, et carnibus filiarum suarum,

et unusquisque carnes amici sui comedet in obsidione, et in angustia,

in qua concludent eos inimici et eorum, et qui querunt animas eorum.

Et conteres lagunculam in oculis virorum, qui ibunt tecum, et dices ad eos :

Hæc dicit Dominus exercituum :
Sic conteram populum istum, et civitatem istam, sicut conteritur vas figuli, quod non potest ultra instaurari :

Et in Thopheth sepelientur, eo quod non sit alius locus ad sepeliendum.

Sic faciam loco huic, ait Dominus, et habitatoribus ejus.

et ponam civitatem istam sicut Thopheth.

Et erunt domus Jerusalem, et domus regum Juda, sicut locus Thopheth, immunda :

Omnis domus in quarum domatibus sacrificaverunt omni militia cæli,

et libaverunt libamina diis alienis.

Venit autem Jeremias de Thopheth, quo miserat eum Dominus ad prophetandum,

et stetit in atrio domus Domini, et dixit ad omnem populum :

Hæc dicit Dominus exercituum Deus Israel :
Ecce ego inducam super civitatem hanc, et super

omnes urbes ejus, universa mala quæ locutus sum adversum eam :
Quoniam induraverunt cervicem suam, ut non audirent sermones meos.

Cap. XX. — Et audivit Phassur filius Emmer sacerdos, qui constitutus erat princeps in domo Domini,

Jeremiam prophetantem sermones istos.

Et percussit Phassur Jeremiam prophetam, et misit eum in nervum, quod erat in porta Benjamin superiori, in domo Domini.

Cumque illuxisset crastinum, eduxit Phassur Jeremiam de nervo :

Et dixit ad eum Jeremias :
Non Phassur vocavit Dominus nomen tuum, sed pavorem undique :

Quia hæc dicit Dominus :
Ecce ego dabo te in pavorem, te [Al. tacet te] et omnes amicos tuos :

Et corruent gladio inimicorum suorum, et oculi tui videbunt :

Et omnem Judam dabo in manum regis Babylonis :

et traducet eos in Babylonem, et percutiet eos gladio.

Et dabo universam substantiam civitatis hujus, et omnem laborem ejus,

omneque pretium, et cunctos thesauros regum Juda dabo in manu inimicorum eorum¹ :

et diripient eos, et tollent, et ducent in Babylonem.

Tu autem, Phassur, et omnes habitatores domus tuæ, ibitis in captivitatem :

et in Babylonem venies, et ibi morieris, ibique sepelietur tu, et omnes amici tui, quibus prophetasti mendacium.

Seduxisti me, Domine, et seductus sum :
fortior me fuisti, et invaluisti :

Factus sum in derisum tota die, omnes subsannant me.

Quia jam olim loquor, vociferans iniquitatem, et vastitatem clamito :

Et factus est mihi sermo Domini in opprobrium, et in derisum tota die.

Et dixi :
Non recordabor ejus, neque loquar ultra in nomine illius :

Et [Al. Quia] factus est in corde meo quasi ignis exarsuans,

claususque in ossibus meis :
et defeci, ferre non sustineo.

Audivi enim contumelias multorum, et terrorem in circuitu :

Persequimini, et persequamur eum :
ab omnibus viris [Al. omnes viri], qui erant pacifici mei, et custodientes latus meum :

si quomodo decipiatur, et prævalcamus adversus eum,

et consequamur ultionem ex eo.

Dominus autem mecum est quasi bellator fortis :
idcirco qui persequuntur me, cadent, et infirmi erunt :

Confundentur [Al. confundantur] vehementer :
quia non intellexerunt opprobrium sempiternum,

quod nunquam debetur.

Et tu, Domine exercituum, probator justus, qui vides renes et cor :

Videam, queso, ultionem tuam ex eis :
tibi enim revelavi causam meam.

Cantate Domino, laudate Dominum :
quia liberavit animam pauperis de manu maiorum [Al. pessimorum].

Maledicta dies, in qua natus sum ;
Dies, in qua peperit me mater mea, non sit benedicta.

Maledictus vir, qui annuntiavit patri meo, dicens :

Natus est tibi puer [Al. filius] masculus, et quasi gaudio laudavit eum.

Sit homo ille ut sunt civitates, quas subvertit Dominus,

et non ponit eum :

Audiat clamorem mane, et ululatum in tempore meridiano :

Qui non me interfecit a vulva, ut feret mihi mater mea sepulcrum, et vulva ejus conceptus æternus.

Quare de vulva egressus sum, ut viderem laborem et dolorem,

et consumerentur in confusione dies mei ?
Cap. XXI. — Verbum, quod factum est ad Jeremiam a Domino,

quando misit ad eum rex Sedecias Phassur filium Melchias,

et Sophoniam filium Maasie sacerdotem dicens :

Interroga pro nobis Dominum, quia Nabuchodonosor rex Babylonis præliatur adversum nos ;

si forte faciat Dominus nobiscum secundum omnia mirabilia sua, et recedat a nobis.

Et dixit Jeremias ad eos :
Sic dicitis Sedecie :

Hæc dicit Dominus Deus Israel :
Ecce ego convertam vasa belli quæ in manibus vestris sunt,

et quibus vos pugnatis adversus regem Babylonis, et Chaldaeos,

qui obsident vos in circuitu murorum :
Et congregabo ea in medio civitatis hujus. Et de-bellabo ego vos in manu extenta, et in brachio forti,

et in furore, et in indignatione, et in ira grandi.

Et percutiam habitatores civitatis hujus, homines et bestia postilentia magna morientur.

Et post hæc ait Dominus :
Dabo Sedeciam regem Juda, et servos ejus, et populum ejus,

et qui derelicti sunt in civitate hac a peste, et gladio, et fame,

in manu Nabuchodonosor regis Babylonis, et in manu inimicorum eorum,

et in manu querentium animam eorum,

Et percutiet eos in ore gladii, et non flectetur¹, neque parces, nec miserebitur.

Et ad populum hunc dices :
Hæc dicit Dominus :

Ecce ego do coram vobis viam vite, et viam mortis.

Quis habitaverit in urbe hac, morietur gladio, et fame, et peste :

qui autem egressus fuerit, et transfugerit ad Chaldaeos, qui obsident vos, vivet, et erit ei anima sua, quasi spoliium.

Posui enim faciem meam super civitatem hanc in malum, et non in bonum, ait Dominus :
in manu regis Babylonis dabitur, et exuret eam igni.

¹ Canon San-Germanensis et alii mss. codices, « et non movebitur, neque parces, etc. » Mart. — Palatin. alique Martian. mss. « non movebitur, pro non flectetur ». Hebræus plus habet « et non movebitur, et non flectetur ». Hebræus « לא ידעם » ad verbum, « non indolescet super eos ».

¹ Vitiose lectum a Martiano, « meorum pro eorum », refragantibus aliis libris, cum primis Hebr. אֲבִיהֶם.

Et domui regis Juda:
 Audite verbum Domini, domus David,
 hæc dicit Dominus:
 Judicate mane iudicium,
 et eruite vi oppressum de manu calumnian-
 tis:
 Ne forte egrediatur ut ignis indignatio mea, et
 succendatur,
 et non sit qui exstinguat, propter malitiam
 studiorum vestrorum.
 Ecce ego ad te habitatricem vallis solidæ atque
 campestris, ait Dominus,
 qui diecillus:
 Quis percutiet nos?
 Et quis ingreditur domos nostras?
 Et visitabo super vos iuxta fructum studiorum ve-
 strorum, dicit Dominus;
 et succendam ignem in saltu ejus
 et devorabit omnia in circuitu ejus.
 Cap. XXII. — Hæc dicit Dominus:
 Descende in domum regis Juda,
 et loqueris ibi verbum hoc, et dices:
 Audi verbum Domini, rex Juda, qui sedes super
 solum David;
 tu et servi tui, et populus tuus, qui ingredimur
 ni per portas istas.
 Hæc dicit Dominus:
 Facite iudicium et justitiam,
 et liberate vi oppressum de manu calumnia-
 toris:
 Et advenam, et pupillum et viduam nolite contri-
 stare, neque opprimatis inique,
 et sanguinem innocentem ne effundatis in loco
 isto.
 Si enim facientes feceritis verbum istud,
 ingredientur per portas domus hujus reges se-
 dentes de genere David super thronum ejus:
 et ascendentes currus et equos,
 ipsi et servi, et populus eorum.
 Quod si non audieritis verba hæc:
 in [Al. per] memetipsum juravi, dicit Domi-
 nus,
 quia in solitudinem erit domus hæc.
 Quia hæc dicit Dominus super domum regis
 Juda:
 Galaad, tu mihi caput Libani:
 si non posuero te solitudinem, urbes inhabita-
 biles.
 Et sanctificabo super te, interficientem virum et

1. Alio ordine prælegit in comment. s. ipse inter-
 pres: « Neque lugeatis super eum. Plangite fletu

arma ejus:
 et succident electas cedros tuas,
 et precipitabunt in ignem.
 Et pertransibunt gentes multæ per civitatem
 hæc:
 Et diecit unusquisque proximo suo:
 Quare fecit Dominus sic civitati huic grandi?
 Et respondebunt:
 Eo quod dereliquerint pactum Domini Dei sui,
 et adoraverint deos alienos, et servierint eis.
 Nolite flere mortuum,
 neque lugeatis super eum fletu 1.
 Plangite eum, qui egreditur,
 quia non revertetur ultra,
 nec videbit terram nativitatis suæ.
 Quia hæc dicit Dominus ad Sellum filium Josiæ
 regis.
 [Al. regem] Juda, qui regnavit pro Josiæ pa-
 tre suo,
 qui egressus est de loco isto:
 Non revertetur huc amplius:
 sed in loco, ad quem transtuli eum, ibi morie-
 tur,
 et terram istam non videbit amplius.
 Væ qui edificant domum suam in injustitia,
 et cœnacula sua non in iudicio:
 Amicum suum opprimet [Al. opprimit] frus-
 tra,
 et mercedem ejus non reddet [Al. reddit] ei,
 Qui dicit:
 Edificabo mihi domum latam,
 et cœnacula spatiosa:
 Qui aperuit sibi fenestras et facit laquearia ce-
 drina,
 pingitque sinopide.
 Nunquid regnabis,
 quoniam confers te cedro?
 Pater tuus nunquid [Al. nonne] non comedit et
 bibit,
 et fecit iudicium et justitiam tunc cum bene
 erat ei?
 Judicavit causam pauperis et egeni in bonum
 suum:
 Nunquid non ideo quia cognovit me, dicit Do-
 minus?
 Tui vero oculi et cor ad avaritiam,
 et ad sanguinem innocentem fundendum,
 et ad calumniam, et ad cursum mali operis.
 Propterea hæc dicit Dominus ad Joachim filium

eum, qui egreditur »: propius ad Hebræum tex-
 tum, בני להך בני.

Josiæ regem Juda:
 Non plangent eum:
 Væ, frater 1, et væ, soror!
 Non conerepabant ei:
 Væ, Domine,
 et væ, inclyte!
 Sepultura asini sepeliatur,
 putrefactus et projectus extra portas Jerusa-
 lem.
 Ascende Libanum, et clama:
 et in Basan da vocem tuam,
 et clama ad transeuntes,
 quia contriti sunt omnes amatores tui.
 Locutus sum ad te in abundantia tua,
 et dixisti: Non audiam:
 Hæc est via tua ab adolescentia tua,
 quia non audisti vocem meam.
 Omnes pastores tuos pascet ventus,
 et amatores tui in captivitatem ibunt:
 Et tunc confunderis,
 et erubesces ab omni malitia tua.
 Quia sedes in Libano, et nidificas in cedris,
 quomodo congemuisti, cum venissent tibi dolo-
 res, quasi dolores parturientis?
 Vivo ego, dicit Dominus:
 quia si fuerit Jechonias filius Joachim regis
 Juda,
 annulus in manu dextera mea, inde evellam
 eum.
 Et dabo te in manu quærentium animam tuam,
 et in manu quorum tu formidas faciem,
 et in manu Nabuchodonosor regis Babylonis,
 et in manu Chaldæorum.
 Et mittam te, et matrem tuam que genuit te, in
 terram alienam in qua nati non estis,
 ibique moriemini:
 Et in terram ad quam ipsi levant animam suam
 ut revertantur,
 illuc non revertentur.
 Nunquid vas fictile atque contritum vir iste Je-
 chonias?
 Nunquid vas absque omni voluptate?
 Quare abjecti sunt ipse et semen ejus,
 et projecti in terram, quam ignoraverunt?
 Terra, terra, terra,
 audi sermonem Domini.
 Hæc dicit Dominus:

1 Aliter exemplaria canonis et cunctorum codi-
 cum nostrorum mss. ubi hæc leguntur: « Væ,
 frater, et væ, fratres »! At hunc exscriptorum er-
 rorem manifeste redarguunt commentaria Hiero-

Scribe virum sterilem,
 virum qui in diebus suis non prosperabitur:
 Nec enim erit de semine ejus vir, qui sedeat su-
 per solum David,
 et potestatem habeat ultra [Al. add. in] Juda.
 Cap. XXIII. — Væ pastoribus qui disperdunt
 et dilacerant gregem pascuæ meæ, dicit Do-
 minus.
 Ideo hæc dicit Dominus Deus Israel ad pastores
 qui pascunt populum meum:
 Vos dispersistis gregem meum,
 ejecistis eos, et non visitastis eos [Al. tacet
 eos]:
 Ecce ego visitabo super vos malitiam studiorum
 vestrorum, ait Dominus.
 Et ego congregabo reliquias gregis mei de omni-
 bus terris ad quas eieceram eos illuc:
 et convertam eos ad rura sua:
 et crescent et multiplicabuntur.
 Et suscitabo super eos pastores, et pascunt eos:
 non formidabunt ultra, et non pavebunt:
 et nullus quæretur ex numero, dicit Domi-
 nus.
 Ecce dies veniunt, dicit Dominus, et suscitabo
 David germen justum:
 et regnabit rex, et sapiens erit:
 et faciet iudicium et justitiam in terra.
 In diebus illis salvabitur Juda,
 et Israel habitabit confidenter:
 Et hoc est nomen, quod vocabatur eum,
 Dominus justus noster.
 Propter hoc ecce dies veniunt, dicit Dominus,
 et non dicent ultra:
 Vivit Dominus, qui eduxit filios Israel de terra
 Egypti;
 Sed: Vivit Dominus, qui eduxit et adduxit se-
 men domus Israel de terra aquilonis,
 et de cunctis terris, ad quas eieceram eos
 illuc.

AD PROPHETAS.

Contritum est cor meum in medio mei,
 contremuerunt omnia ossa mea:
 Factus sum quasi vir ebrius,
 et quasi homo madidus vino,

nymiana in præsentem locum. « Hoc quod non
 de Hebraico posuimus, inquit s. doctor: « Non
 plangent eum: Væ, frater, et væ, soror »! in LXX
 non habetur ». MART.

a facie Domini, et a facie verborum sanctorum ejus.

Quia adulteris repleta est terra, quia a facie maledictionis luxit terra, arefacta sunt arva deserti :

Factus est cursus eorum malus, et fortitudo eorum dissimilis.

Propheta namque et sacerdos polluti sunt : et in domo mea inveni malum [Al. mala] eorum, ait Dominus.

Idcirco via eorum erit quasi lubricum in tenebris, impellent enim, et corruent in ea :

Afferam enim super eos mala, annum visitationis eorum, ait Dominus.

Et in prophetis Samarie vidi fatuitatem : prophetabant in Baal, et decipiebant populum meum Israel.

Et in prophetis Jerusalem vidi similitudinem adulterantium [Al. adulterium], et iter mendacii :

Et confortaverunt manus pessimorum, ut non converteretur unusquisque a malitia sua :

Facti sunt mihi omnes Sodoma¹, et habitatores ejus quasi Gomorra.

Propterea hæc dicit Dominus exercituum ad prophetas :

Ecco ego cibabo eos absinthio, et potabo eos felle :

A prophetis enim Jerusalem, egressa est pollutio super omnem terram.

Hæc dicit Dominus exercituum : Nolite audire verba prophetarum, qui prophetant vobis, et decipiunt vos :

Visionem cordis sui loquuntur, non de ore Domini.

Dicunt his, qui blasphemant me :

Locutus est Dominus : Pax erit vobis :

Et omni, qui ambulat in pravitate cordis sui, dixerunt :

Non veniet super vos malum [Al. male] :

Quis enim affuit in consilio Domini, et vidit, et audivit sermonem ejus ?

Quis consideravit verbum illius et audivit ?

Ecco turbo dominice indignationis egredietur,

et tempestas erumpens super caput implorum veniet.

Non revertetur furor Domini, usque dum faciat, et usque dum compleat cogitationem cordis sui.

In novissimis diebus intelligetis consilium ejus.

Non mittebam prophetas, et ipsi currebant :

Non loquebar ad eos, et ipsi prophetabant.

Si stetissent in consilio meo, et nota fecissent verba mea populo meo, avertissem utique eos a via sua mala, et a pessimis cogitationibus suis.

Putasne, [Al. nunquid] Deus e vicino ego sum, dicit Dominus, et non Deus de longe ?

Si occultabitur vir in absconditis, et ego non videbo eum, dicit Dominus ?

Nunquid non cælum, et terram ego impleo, dicit Dominus ?

Audivi que dixerunt propheta, prophetantes in nomine meo mendacium, atque dicentes :

Somniavi, somniavi.

Usquequo istud in corde est prophetarum vaticinantium mendacium, et prophetantium seductiones cordis sui ?

Qui volunt facere ut obliviscatur populus meus nominis mei, propter somnia eorum quæ narrat unusquisque ad proximum suum :

sicut oblitii sunt patres eorum nominis mei propter Baal.

Propheta, quia habet somnium, narret somnium ;

Et qui habet sermonem meum, loquatur vere sermonem meum.

Quid paleis ad triticeum, dicit Dominus ?

Nunquid non verba mea sunt quasi ignis, ait Dominus, et quasi malleus conterens petram ?

Propterea ecce ego ad prophetas, ait Dominus, qui furantur verba mea unusquisque a proximo suo.

Ecco ego ad prophetas, ait Dominus,

¹ Supple « ut » voculam, aut « quasi », quemadmodum ipse habet in commentario s. pater. Hebræus quoque, כסדר.

qui assumunt linguas suas, et aiunt : Dicit Dominus.

Ecce ego ad prophetas somniantes mendacium, ait Dominus,

qui narraverunt [Al. narrant] eam, et seduxerunt [Al. seducunt] populum meum in mendacio suo [Al. mendacis suis], et in miraculis suis :

Cum ego non misissem eos, nec mandassem eis,

qui nihil profuerant populo huic, dicit Dominus.

Si igitur interrogaverit te populus iste vel propheta, aut sacerdos, dicens :

Quod est onus Domini [Al. Dei] ?

Dices ad eos :

Ut quid vobis onus ?

Projiciam quippe vos, dicit Dominus.

Et propheta, et sacerdos, et populus, qui dicit :

Onus Domini :

visitabo super virum illum, et super domum ejus.

Hæc dicitis unusquisque ad proximum [Al. amicum suum], et ad fratrem suum :

Quid respondit Dominus ?

Et quid locutus est Dominus ?

Et onus Domini ultra non memorabitur : quia unus erit unicuique sermo suus :

Et pervertistis [Al. pervertitis] verba Dei viventis, Domini exercituum Dei nostri.

Hæc dices ad prophetam :

Quid respondit tibi Dominus ?

Et quid locutus est Dominus ?

Si autem onus Domini dixeritis :

propter hoc hæc dicit Dominus :

Quia dixistis sermonem istum : Onus Domini : et misi ad vos, dicens : Nolite dicere : Onus Domini :

Propterea ecce ego tollam vos portans, et derelinquam [Al. projiciam] vos, et civitatem quam dedi vobis et patribus vestris, a facie mea.

Et dabo vos in opprobrium sempiternum, et in ignominiam æternam, quæ nunquam oblivione delebitur.

Cap. XXIV. — Ostendit mihi Dominus :

et ecce duo calathi pleni ficis, positi ante templum Domini :

Postquam transtulit Nabuchodonosor rex Baby-

lonis Jechoniam filium Joachim, regem Juda, et principes ejus,

et inclusorem, de Jerusalem, et adduxit eos in Babylonem.

Calathus unus ficus bonas habebat nimis, ut solent ficus esse primi temporis :

Et calathus unus ficus habebat malas nimis, quæ comedi non poterant, eo quod essent mala.

Et dixit Dominus ad me :

Quid tu vides, Jeremia ?

Et dixi :

Ficus, ficus [Al. semel habet ficus], bonas, bonas valde ;

et malas, malas valde,

quæ comedi non possunt, eo quod sint mala.

Et factum est verbum Domini ad me, dicens :

Hæc dicit Dominus Deus Israel :

Sicut ficus hæc bonæ :

sic cognoscam transmigrationem Judæ, quam emisi de loco isto in terram Chaldaeorum, in bonum.

Et ponam oculos meos super eos ad placandum [Al. in bonum],

et reducam eos in terram hanc :

Et edificabo eos, et non destruaum :

et plantabo eos, et non evellam :

Et dabo eis cor ut sciat me, quia ego sum Dominus :

et erunt mihi in populum, et ego ero eis in Deum :

Quia revertentur ad me in toto corde suo.

Et sicut ficus pessime, quæ comedi non possunt, eo quod sint mala,

Hæc dicit Dominus, sic dabo Sedeciam regem Juda et principes ejus,

et reliquos de Jerusalem, qui remanserunt in urbe hac,

et qui habitant in terra Egypti.

Et dabo eos in vexationem, afflictionemque omnibus regnis terræ,

in opprobrium, et in parabolam, et proverbium, et in maledictionem in universis locis, ad quæ ejeci eos.

Et mittam in eis gladium, et famem, et pestem : donec consumantur de terra quam dedi eis et patribus eorum.

Cap. XXV. — Verbum, quod factum est ad Jeremiam de omni populo Judæ,

in anno quarto Joachim filii Josia regis Juda

¹ Vulgati libri, « Vos estis onus ». Hebræus ad verbum : « Quod onus » און-כר-ישא.

(ipse est annus primus Nabuchodonosor regis Babylonis),
 Quod locutus est Jeremias propheta ad omnem populum Juda,
 et ad universes habitatores Jerusalem, dicens:
 A tertio decimo anno Josiæ filii Ammon regis Juda usque ad diem hanc:
 iste est tertius et vicesimus annus:
 factum est verbum Domini ad me,
 et locutus sum ad vos de nocte consurgens, et loquens:
 et non audistis,
 Et misit Dominus ad vos omnes servos suos prophetas, consurgens diluculo, mittensque:
 et non audistis,
 neque inclinastis aures vestras ut audiretis,
 Cum diceret [Al. dicerem]: Revertimini [Al. add. ad me] unusquisque a via sua mala, et a pessimis cogitationibus vestris;
 et habitabitis in terra quam dedit Dominus vobis et patribus vestris,
 a seculo et usque in seculum.
 Et nolite ire post deos alienos, ut serviatis eis: adoretisque eos:
 neque me ad iracundiam provocetis in operibus manuum vestrarum, et non affligam vos.
 Et non audistis me, dicit Dominus,
 ut me ad iracundiam provocaretis in operibus manuum vestrarum, in malum vestrum.
 Propterea hæc dicit Dominus exercituum:
 Pro eo quod non audistis verba mea:
 Ecce ego mittam, et assumam universas cognationes aquilonis, ait Dominus,
 et Nabuchodonosor¹ regem Babylonis servum meum:
 Et adducam eos super terram istam, et super habitatores ejus,
 et super omnes nationes, quæ in circuitu illius sunt:
 Et interficiam eos, et ponam eos in stuporem et in sibilum,
 et in solitudines sempiternas,
 Perdamque ex eis vocem gaudii, et vocem lætitiæ,
 vocem sponsi, et vocem sponsæ,
 vocem molæ,

¹ Canon San-Germanensis cum ms. codice Corbeiensis num. 12 « ad Nabuchodonosor », juxta Hebræum, qui legit præpositionem בּא « el », id est, « ad », quam tamen lectionem minime sequendam

et lumen lucernæ.
 Et erit universa terra hæc [Al. ejus] in solitudinem, et in stuporem:
 et servient omnes gentes istæ regi Babylonis septuaginta annis.
 Cumque impleti fuerint septuaginta anni, visitabo super regem Babylonis, et super gentem illam, dicit Dominus, iniquitatem eorum, et super terram Chaldeorum:
 et ponam illam in solitudines sempiternas.
 Et adducam super terram illam omnia verba mea, quæ locutus sum contra eam,
 omne quod scriptum est in libro isto, quæcunque prophetavit Jeremias adversum omnes gentes:
 Quia servierunt eis, cum essent gentes multæ, et reges magni:
 Et reddam eis secundum opera eorum, et secundum facta manuum suarum.
 Quia sic dicit Dominus exercituum [Al. tacet exercituum] Deus Israel [Al. add. ad me]:
 Sume calicem vini furoris hujus de manu mea; et propinabis de illo cunctis gentibus, ad quas ego mittam te.
 Et bibent et turbabuntur [Al. inebriabuntur], et insanient a facie gladii, quem ego mittam inter eos.
 Et accipi calicem de manu Domini, et propinavi cunctis gentibus ad quas misit me Dominus:
 Jerusalem, et civitatibus Juda, et regibus ejus, et principibus ejus:
 ut darem eos in solitudinem, et in stuporem,
 et in sibilum, et in maledictionem, sicut est dies ista:
 Pharaoni regi Ægypti, et servis ejus, et principibus ejus, et omni populo ejus,
 et universis generaliter:
 Cunctis regibus terræ Ausitidis, et cunctis regibus terræ Philisthim, et Aesloni, et Gazæ,
 et Accaroni, et reliquis Azoti:
 Idumææ, et Moab,

duximus, tum quod secunda manu posita reperitur in jam dictis mss. codicibus, tum maxime quod eam non agnoscat Sanctus Hieronymus in commentariis suis. Marr.

et filiis Ammon:
 Et cunctis regibus Tyri, et cunctis regibus Sidonis:
 et regibus terræ¹ insularum, qui sunt trans maro:
 Et Dedan, et Thema², et Buz,
 et universis qui attonsi sunt in comam:
 Et cunctis regibus Arabiæ,
 et cunctis regibus occidentis, qui habitant in deserto:
 Et cunctis regibus Zamri, et cunctis regibus Elam, et cunctis regibus Medorum,
 et cunctis regibus aquilonis de prope et de longe,
 Unicumque contra fratrem suum:
 et omnibus regnis terræ, quæ super faciem ejus sunt:
 Et rex Sesach bibet post eos.
 Et dices ad eos:
 Hæc dicit Dominus exercituum Deus Israel:
 Bibite et inebriamini;
 et vomite, et cadite,
 neque surgatis [Al. et nolite consurgere] a facie gladii, quem ego mittam inter [Al. in] vos.
 Cumque noluerint accipere calicem de manu tua ut bibant,
 dices ad eos:
 Hæc dicit Dominus exercituum:
 Bibentes bibetis;
 quia ecce in civitate, in qua invocatum est nomen meum, ego incipio affligere,
 Et vos quasi innocentes et immunes eritis?
 Non eritis immunes:
 gladium enim ego voco super omnes habitatores terræ,
 dicit Dominus exercituum.
 Et tu prophetabis ad eos omnia verba hæc, et dices ad illos:
 Dominus de excelso rugiet,
 et de habitaculo sancto suo dabit vocem suam:

¹ Non habet Hebræus textus « terræ », sed neque s. pater in commentario nomen istud inserit.

² « Thema » habent exemplaria canonis, et mss. codices bibliorum: cui lectioni favet etiam interpres Syrus, apud quem תרומה, « Thaimno » legitur. Vulgata et Hebræus hodiernus legunt « Thema ». Marr. — Falso Martianus ex aliquot mss. substituit « Theman », non animadvertens aliam esse « Theman » a « Thema ». Hæc Palestine regio dicitur in orientali parte, sive Arabia deserta; illa vero inelyta Idumææ est civitas in Arabia petraea boream versus, ut liquet cum ex

Rugiet super decorem suum:
 celeuma quasi calcantium concinetur adversus omnes habitatores terræ:
 Pervenit sonitus usque ad extrema terræ:
 quia judicium Domino cum gentibus:
 Judicatur ipse cum omni carne:
 impios tradidi gladio, dicit Dominus.
 Hæc dicit Dominus exercituum:
 Ecce afflictio egredietur de gente in gentem:
 et turbo magnus egredietur a summitatibus terræ.
 Et erunt interfecti Domini in die illa a summo terre usque ad summum ejus:
 non plangentur, et non colligentur, neque sepe-lientur:
 in sterquilinum super faciem terræ jacebunt.
 Ululate, pastores, et clamate:
 et aspergite vos cinere, optimates gregis:
 Quia completi sunt dies vestri, ut interficiamini, et dissipationes vestræ,
 et cadetis quasi vasa pretiosa.
 Et peribit fuga a pastoribus,
 et salvatio ab optimatibus gregis.
 Vox clamoris pastorum, et ululatus optimatum gregis:
 quia vastavit Dominus pascua eorum.
 Et conticuerunt arva pacis a facie iræ furoris Domini.
 Dereliquit quasi leo umbraculum suum,
 quia³ facta est terra eorum in desolationem a facie iræ columbæ,
 et a facie iræ furoris Domini.
 Cap. XXVI. — In principio regni Joachim filii Josiæ regis Juda,
 factum est verbum istud a Domino, dicens:
 Hæc dicit Dominus:
 Sta in atrio domus Domini,
 et loqueris ad omnes civitates Juda,
 de quibus veniunt, ut adorent in domo Domini,

aliis Scripturæ testimoniis, tum ex ipso Jeremia inferius cap. xlii, 7: « Ad Idumæam. Hæc dicit Dominus exercituum: Nunquid non ultra est sapientia in Theman? » Præterea et Hebræus textus, et libri plerique omnes hic habent, תרומה seu « Thema », non « Theman ».

³ Abest in exemplaribus canonis Hebr. veritat. ac in mss. bibliorum sacrorum codicibus particula causalis « quia », nec eam agnoscit S. Hieronymus hunc versum commentariis suis illustrans; etsi posita legatur in textu eorundem commentariorum, in Vulgata Latina, et in Hebræorum volluminibus. Marr.

universos sermones,
quos ego mandavi tibi ut loquaris ad eos :
Noli subtrahere verbum,
si forte audiant, et convertantur unusquisque a
via sua mala :
et poeniteat de mali, quod cogito facere eis
propter malitiam studiorum eorum.
Et dices ad eos :
Hæc dicit Dominus :
Si non audieritis me, ut ambuletis in lege mea,
quam dedi vobis,
ut audiat sermones servorum meorum propheta-
rum, quos ego misi ad vos de nocte con-
surgens, et dirigens,
et non audistis :
Dabo domum istam sicut Silo,
et urbem hanc dabo in maledictionem cunctis
gentibus terra.
Et audierunt sacerdotes, et prophetae, et omnis
populus, Jeremiam loquentem verba hæc in
domo Domini.
Cumque complexisset Jeremias, loquens omnia quæ
preceperat ei Dominus, ut loqueretur ad uni-
versum populum,
Apprehenderunt eum sacerdotes, et prophetae,
et omnis populus, dicens :
Morte morietur (Al. moriatur).
Quare prophetavit in nomine Domini dicens :
Sicut Silo erit domus hæc :
et urbs ista desolabitur, eo quod non sit habi-
tator ?
Et congregatus est omnis populus adversus Jere-
miam in domo Domini.
Et audierunt principes Juda verba hæc :
et ascenderunt de domo regis in domum Domini,
et sederunt in introitu portæ domus (Al. tac.
domus) Domini novæ.
Et locuti sunt sacerdotes et prophetae ad principes,
et ad omnem populum, dicentes :
Judicium mortis est viro huic :
quia prophetavit adversus civitatem istam,
sicut audistis auribus vestris.
Et ait Jeremias ad omnes principes,
et ad universum populum, dicens :
Dominus misit me, ut prophetarem ad domum
istam, et ad civitatem hanc,
omnia verba quæ audistis.
Nunc ergo bonas facite vias vestras, et studia ves-
tra,
et audite vocem Domini Dei vestri :
et poenitebit Dominum mali quod locutus est
adversum vos.

Ego autem ecce in manibus vestris sum :
facite mihi quod bonum et rectum est in oculis
vestris :
Verumtamen scitote et cognoscite,
quod si occideritis me, sanguinem innocentem
tradetis contra vosmetipsos,
et contra civitatem istam, et habitatores ejus.
In veritate enim misit me Dominus ad vos,
ut loquerer in auribus vestris omnia verba hæc.
Et dixerunt principes, et omnis populus,
ad sacerdotes et prophetas :
Non est viro judicium mortis :
quia in nomine Domini Dei nostri locutus est
ad nos.
Surrexerunt ergo viri de senioribus terra :
et dixerunt ad omnem cœtum populi, loquentes :
Michas de Morasthi fuit propheta in diebus Eze-
chiæ regis Juda,
et ait ad omnem populum Juda, dicens :
Hæc dicit Dominus exercituum :
Sion quasi ager arabitur :
et Jerusalem in acervum lapidum erit :
et mons domus in excelsa silvarum.
Nunquid morte condemnavit eum Ezechias rex
Juda, et omnis Juda ?
Nunquid non timuerunt Dominum, et deprecati
sunt faciem Domini :
Et poenituit Dominum mali quod locutus erat ad-
versum eos ?
Itaque nos facimus malum grande contra animas
nostras.
Fuit quoque vir prophetans in nomine Domini,
Urias filius Semei de Cariath-Iarim :
et prophetavit adversus civitatem istam, et ad-
versus terram hanc, juxta omnia verba Jere-
mie.
Et audivit rex Joachim, et omnes potentes, et prin-
cipes ejus, verba hæc :
et quesivit rex interficere eum.
Et audivit Urias, et timuit,
fugitque et ingressus est Ægyptum,
et misit rex Joachim viros in Ægyptum,
Elnathan filium Achobor, et viros cum eo in Ægy-
ptum.
Et eduxerunt Uriam de Ægypto :
et eduxerunt eum ad regem Joachim,
et percussit eum gladio,
et projecit cadaver ejus in sepulcris vulgi igno-
bilis.
Igitur (Al. Verumtamen) manus Abicam filii Sa-
phan fuit cum Jeremia ;
ut non traderetur in manus populi, et interfico-

rent eum.
Cap. XXVII. — In principio regni Joachim filii Jo-
sias regis Juda,
factum est verbum istud ad Jeremiam a Do-
mino, dicens :
Hæc dicit Dominus ad me :
Fac tibi vincula et catenas :
et pones eas in collo tuo.
Et mittes eas ad regem Edom,
et ad regem Moab,
et ad regem filiorum Ammon,
et ad regem Tyri,
et ad regem Sidonis ;
in manu nuntiorum, qui venerunt Jerusalem ad
Sedecciam regem Juda.
Et præcipies eis ut ad dominos suos loquantur :
Hæc dicit Dominus exercituum Deus Israel :
Hæc dicetis ad dominos vestros :
Ego feci terram, et homines, et jumenta, quæ sunt
super faciem terra, in fortitudine mea magna,
et in brachio meo extento :
et dedi eam ei, qui (Al. cui) placuit in oculis meis.
Et nunc itaque ego dedi omnes terras istas in
manu Nabuchodonosor regis Babylonis servi
mei,
insuper et bestias agri dedi ut serviant illi.
Et servient ei omnes gentes, et filio ejus, et filio
filii ejus :
donec veniat tempus terræ ejus et ipsius :
et servient ei gentes multe, et reges magni.
Gens autem et regnum, quod non servierit Nabu-
chodonosor regi Babylonis,
et quicumque non curvaverit collum suum sub
jugo regis Babylonis :
In gladio, et in fame, et in peste visitabo super
gentem illam, ait Dominus,
donec consumam eos in manu ejus.
Vos ergo nolite audire prophetas vestros et divi-
nos,
et somniatores, et augures, et maleficos,
Qui dicunt vobis : Non servietis regi Babylonis :
Quia mendacium prophetant vobis :
ut longe faciant vos de terra vestra,
et ejiciant vos, et pereatis.
Porro gens quæ subjecerit cervicem suam sub
jugo regis Babylonis, et servierit ei :
dimittam eam in terra sua, dicit Dominus ;
et colet eam, et habitabit in ea.
Et ad Sedecciam regem Juda locutus sum secun-
dum omnia verba hæc, dicens :
Subjicite colla vestra sub jugo regis Babylonis,
et servite ei, et populo ejus,

et vivetis.
Quare moriemini tu, populus tuus, gladio, fame,
et peste,
sicut locutus est Dominus ad gentem quæ ser-
vire noluerit regi Babylonis ?
Nolite audire verba prophetarum dicentium vobis :
Non servietis (Al. Nolite servire) regi Babylonis,
quia mendacium ipsi loquuntur vobis.
Quia non misi eos, ait Dominus :
et ipsi prophetant in nomine meo mendaciter ;
Ut ejiciant vos, et pereatis,
tam vos, quam propheta qui vaticinantur vobis.
Et ad sacerdotes, et ad populum istum locutus
sum, dicens :
Hæc dicit Dominus :
Nolite audire verba prophetarum vestrorum,
qui prophetant vobis dicentes :
Ecce vasa Domini revertentur de Babylone nunc
cito,
mendacium enim prophetant vobis.
Nolite ergo audire eos,
sed servite regi Babylonis, ut vivatis.
Quare datur hæc civitas in solitudinem ?
Et si prophetae sunt, et est verbum Domini in eis :
occurrant Domino exercituum,
ut non veniant vasa, quæ derelicta fuerant in
domo Domini :
et in domo regis Juda, et in Jerusalem, in Baby-
lonem.
Quia hæc dicit Dominus exercituum ad columnas,
et mare, et ad bases,
et ad reliqua vasorum quæ remanserunt in ci-
vitate hac :
quæ non tulit Nabuchodonosor rex Babylonis,
cum transferret Jeconiam filium Joachim re-
gem Juda de Jerusalem in Babylonem,
et omnes optimates Juda et Jerusalem.
Quia hæc dicit Dominus exercituum Deus Israel
ad vasa,
quæ derelicta sunt in domo Domini, et in domo
regis Juda et Jerusalem :
In Babylonem transferentur,
et ibi erunt usque ad diem visitationis suæ, dicit
Dominus,
et afferri faciam ea,
et restitui in loco isto.
Cap. XXVIII. — Et factum est in anno illo,
in principio regni Sedeccie regis Juda, in anno
quarto, in mense quinto,
dixit ad me Ananias filius Azur propheta de Ga-
baon, in domo Domini,
coram sacerdotibus et omni populo, dicens :

Hæc dicit Dominus exercituum Deus Israel :
 Contrivi jugum regis Babylonis.
 Adhuc duo anni dierum,
 et ego referri faciam ad locum istum omnia vasa
 domus [Al. tac. domus] Domini,
 quæ tulit [Al. transtulit] Nabuchodonosor rex
 Babylonis de loco isto,
 et transtulit ea in Babylonem,
 Et Jechoniam filium Joachim regem Juda, et omnem
 transmigrationem Juda,
 qui ingressi sunt in Babylonem.
 ego convertam ad locum istum, ait Dominus;
 conteram enim jugum regis Babylonis,
 Et dixit Jeremias propheta ad Ananiam prophetam,
 in oculis sacerdotum,
 et in oculis omnis populi, qui stabat in domo
 Domini,
 Et ait Jeremias propheta : Amen.
 Sic faciat Dominus :
 Suscitet Dominus verba tua, quæ prophetasti,
 ut reserantur vasa in domum Domini,
 et omnis transmigratione de Babylone [Al. Baby-
 lonis] ad locum istum.
 Verumtamen audi verbum hoc, quod ego loquor
 in auribus tuis,
 et in auribus universi populi.
 Propheta qui fuerunt ante me et ante te ab initio,
 et prophetaverunt super terras multas, et super
 regna magna,
 de prælio, et de afflictione, et de fame.
 Propheta, qui vaticinatus est pacem ;
 cum venerit verbum ejus,
 scietur propheta, quem misit [Al. miserit] Do-
 minus in veritate.
 Et tulit Ananias propheta catenam de collo Jere-
 miae propheta,
 et confregit eam :
 Et ait Ananias in conspectu omnis populi, dicens :
 Hæc dicit Dominus :
 Sic confringam jugum Nabuchodonosor regis Ba-
 bylonis post duos annos dierum de collo om-
 nium gentium.
 Et abiit Jeremias propheta [Al. tac. propheta] in
 viam suam.
 Et factum est verbum Domini ad Jeremiam,
 postquam confregit Ananias propheta catenam
 de collo Jeremiae prophetae, dicens :
 Vade, et dices Ananiae :
 Hæc dicit Dominus :
 Catenas ligneas contrivisti ;
 et facies pro eis catenas [Al. furcas] forreas.
 Quia hæc dicit Dominus exercituum Deus Israel :

Jugum ferreum posui super collum cunctarum
 gentium istarum,
 ut serviant Nabuchodonosor regi Babylonis,
 et servient ei.
 insuper et bestias terræ dedi ei.
 Et dixit Jeremias propheta ad Ananiam prophe-
 tam :
 Audi, Anania :
 Non misit te Dominus,
 et tu confidere fecisti populum istum in men-
 dacio.
 Idcirco hæc dicit Dominus :
 Ecce ego mittam te a facie terre :
 hoc anno morieris :
 adversum Dominum enim locutus es.
 Et mortuus est Ananias propheta in anno illo,
 mense septimo.
 Cap. XXIX. — Et hæc sunt verba libri quem mi-
 sit Jeremias propheta de Jerusalem ad reli-
 quias seniorum transmigrationis,
 et ad sacerdotes, et ad prophetas,
 et ad omnem populum, quem traduxerat Nabu-
 chodonosor de Jerusalem in Babylonem :
 Postquam egressus est Jechonias rex, et domina,
 et eunuchi, et principes Juda et Jerusalem,
 et faber et inclusor de [Al. artifices de] Jera-
 salem ;
 in manu Elasa filii Saphan, et Gamarie filii
 Helciae ;
 quos misit Sedecias rex Juda ad Nabuchodono-
 sor regem Babylonis in Babylonem dicens :
 Hæc dicit Dominus exercituum Deus Israel omni
 transmigrationi,
 quam transtuli de Jerusalem in Babylonem :
 Edificate domos, et habitate ;
 et plantate hortos,
 et comedite fructum eorum.
 Accipite uxores,
 et generate filios et filias :
 Date filiis vestris uxores,
 et filias vestras date viris, et pariant filios et
 filias :
 et multiplicamini ibi [Al. tac. ibi], et nolite esse
 pauci numero.
 Et quærite pacem civitatis, ad quam transmigrare
 vos feci [Al. transtuli vos] ;
 et orate pro ea ad Dominum :
 quia in pace illius erit pax vobis.
 Hæc enim dicit Dominus exercituum Deus Israel :
 Non vos seducant prophetae vestri, qui sunt in me-
 dio vestrum,
 et divini vestri :

Et ne attendatis ad somnia vestra, quæ vos som-
 niatis :
 quia falso [Al. falsa] ipsi prophetant vobis in
 nomine meo :
 et non misi eos, dicit Dominus.
 Quia hæc dicit Dominus :
 Cum ceperint impleri in Babylone septuaginta
 anni ;
 visitabo vos, et suscitabo super vos verbum
 meum ¹ bonum,
 ut reducam vos ad locum istum.
 Ego enim scio cogitationes
 quas cogito super vos, ait Dominus :
 Cogitationes pacis, et non afflictionis,
 ut dem vobis finem et patientiam.
 Et invocabitis me, et ibitis :
 et orabitis me, et ego exaudiam vos.
 Quæretis me, et invenietis,
 cum quæseritis me in toto corde vestro.
 Et inveniar a vobis, ait Dominus :
 et reducam captivitatem vestram,
 et congregabo vos de universis gentibus, et de
 cunctis locis ad quæ expulsi vos, dicit Dominus :
 Et reverti vos faciam de loco ad quem transmi-
 grare vos feci.
 Quia dixistis : Suscitavit nobis Dominus propheta
 in Babylone.
 Quia hæc dicit Dominus ad regem qui sedet super
 solium David,
 et ad omnem populum habitatorem urbis hujus,
 et fratres vestros, qui non sunt egressi vobis-
 cum in transmigrationem :
 Hæc dicit Dominus exercituum :
 Ecce mittam in eos gladium, et famem, et pestem :
 et ponam eos quasi ficus malas, quæ comedi
 non possunt,
 eo quod pessimas sint.
 Et persequar eos in gladio, et in fame, et in pes-
 tentia :
 et dabo eos in vexationem universis regnis ter-
 ræ ;
 in maledictionem, et in stuporem :
 et in sibilum, et in opprobrium cunctis genti-
 bus, ad quas ejeci [Al. ejectionem] eos :
 Eo quod non audierint verba mea, dicit Dominus ;
 quæ misi ad eos per servos meos prophetas, de
 nocte consurgens, et mittens :
 et non audistis, dicit Dominus.

Vos ergo audite verbum Domini, omnis transmi-
 gratio,
 quam emisi de Jerusalem in Babylonem :
 Hæc dicit Dominus exercituum Deus Israel ad
 Achab filium Coliae,
 et ad Sedeciam filium Maasiae,
 qui prophetant vobis in nomine meo mendaciter :
 Ecce ego tradam eos in manu Nabuchodonosor
 regis Babylonis ;
 et percutiet eos in oculis vestris.
 Et assumetur ex eis maledictio omni transmigra-
 tioni Juda, quæ est in Babylone, dicentium :
 Ponat te Dominus sicut Sedeciam, et sicut Achab,
 quos frixit rex Babylonis in igne ;
 pro eo quod fecerint stultitiam in Israel,
 et moechati sunt in uxores amicorum suorum,
 et locuti sunt verbum in nomine meo mendaci-
 ter, quod non mandavi eis :
 Ego sum iudex et testis, dicit Dominus.
 Et ad Semeiam Neelamitem dices :
 Hæc dicit Dominus exercituum, Deus Israel :
 Pro eo quod misisti in nomine tuo libros ad om-
 nem populum, qui est in Jerusalem,
 et ad Sophoniam filium Maasiae sacerdotem,
 et ad universos sacerdotes, dicens :
 Dominus dedit te sacerdotem pro Joiade sacerdote,
 ut sis dux in domo Domini super omnem virum
 arreptitium et prophetantem,
 ut mittas eum in nervum et in carcerem :
 Et nunc quare non increpasti Jeremiam Anatho-
 thiten, qui prophetat vobis ?
 Quia super hoc misit ad nos, in Babylonem, di-
 cens :
 Longum est :
 edificate domos, et habitate :
 et plantate hortos,
 et comedite fructum eorum.
 Legit ergo Sophonias sacerdos librum istum in
 auribus Jeremiae prophetae.
 Et factum est verbum Domini ad Jeremiam, dicens :
 Mitte ad omnem transmigrationem, dicens :
 Hæc dicit Dominus ad Semeiam Neelamitem :
 Pro eo quod prophetavit vobis Semeias, et ego
 non misi eum :
 et fecit vos confidere in mendacio :
 idcirco hæc dicit Dominus :
 Ecce ego visitabo super Semeiam Neelamitem,
 et super semen ejus :

¹ Vitiose Martianeus : « Suscitabo super ver-
 bum meum, etc. » prætermissio, « vos », pronou-

mine, quod nos cum ex aliis libris suffecimus,
 tum ex auctoritate Hebræi textus, עֲלֵיכֶם.

Non erit et vir sedens in medio populi hujus, et non videbit bonum quod ego faciam populo meo, ait Dominus, quia pravariationem locutus est adversus Dominum.

Cap. XXX. — Hoc verbum quod factum est ad Jeremiam a Domino, dicens:

Hec dicit Dominus Deus Israel, dicens: Scribe tibi omnia verba quae locutus sum ad te, in libro.

Ece enim dies veniunt, dicit Dominus: et convertam conversionem populi mei [Al. in terra] Israel et Juda, ait Dominus: et convertam eos ad terram quam dedi patribus eorum: et possidebunt eam.

Et haec verba quae locutus est Dominus ad Israel et ad Judam:

Quoniam haec dicit Dominus:

Vocem terroris audivimus: formido, et non est pax.

Interrogate, et videte si generat masculus; quare ergo vidi omnis viri manum super lumbum suum, quasi parturientis [Al. parientis], et conversae sunt universae facies in auriginem?

Vae! Quia magna dies illa, nec est similis ejus:

Tempusque tribulationis est Jacob, et ex ipso salvabitur.

Et erit in die illa, ait Dominus exercituum, conteram jugum ejus de collo tuo, et vincula ejus dirumpam,

et non dominabuntur ei amplius alieni: Sed servient Domino Deo suo,

et David regi suo, quem suscitabo eis.

Tu ergo ne timeas, serve meus Jacob, ait Dominus, neque paveas, Israel:

Quia ecce ego salvabo te de terra longinqua, et semen tuum de terra captivitatis eorum:

Et revertetur Jacob, et quiescet, et uncus affluet bonis, et non erit quem formidet:

Quoniam tecum ego sum, ait Dominus, ut salvem te:

Faciam enim consummationem in cunctis gentibus, in quibus dispersi te;

te autem non faciam in consummationem: Sed castigabo te in iudicio,

ut non videaris tibi innocuus.

Quia haec dicit Dominus:

Insanabilis fractura tua, pessima plaga tua.

Non est qui iudicet iudicium tuum ad alligandum: curacionum utilitas non est tibi.

Omnes amatores qui oblitii sunt tui, teque non querent:

Plaga enim inimici percussit te, castigatione crudeli: propter multitudinem iniquitatis tuae dura facta sunt peccata tua.

Quid clamas super contritione tua?

Insanabilis est dolor tuus:

Propter multitudinem iniquitatis tuae, et propter dura peccata tua feci haec tibi.

Propterea omnes qui comedunt te, devorabuntur, et universi hostes tui in captivitatem ducentur:

Et qui te vastant, vastabuntur, cunctosque praedatores tuos dabo in praedam.

Obducam enim cicatricem tibi, et a vulneribus tuis sanabo te, dicit Dominus.

Quia ejectionem vocaverunt te, Sion:

Haec est, quae non habeat requirentem.

Haec dicit Dominus:

Ece ego convertam conversionem tabernaculorum Jacob,

et tectis ejus [Al. aorium] miserebor;

et edificabitur civitas in excelsis suis,

et templum iuxta ordinem suum fundabitur.

Et egredietur de eis laus, voxque ludentium:

et multiplicabo eos, et non minuuntur;

et glorificabo eos, et non attenuabuntur.

Et erunt filii ejus sicut a principio,

et castus ejus coram me permanebit;

et visitabo adversum omnes qui tribulant eum.

Et erit dux ejus ex eo:

et princeps de medio ejus produceretur:

et applicabo eum, et accedet ad me.

Quis enim iete est, qui applicet oer suum ut appropinquet ad me, ait Dominus:

Et eritis mihi in populum,

et ego ero vobis in Deum.

Ece turbo Domini, furor egrediens, procella ruens, in capite impiorum conquiescet.

Non avertet iram indignationis Dominus, donec faciat et compleat cogitationem cordis sui:

in novissimo dierum intelligetis ea.

Cap. XXXI. — In tempore illo, dicit Dominus:

Ero Deus universis cogitationibus Israel,

et ipsi erunt mihi in populum.

Haec dicit Dominus:

Invenit gratiam in deserto populus, qui remanserat a gladio:

vadet [Al. vadat] ad requiem suam Israel.

Longe Dominus apparuit mihi:

Et in charitate perpetua dilexi te:

ideo attraxi, te miserans.

Rursumque edificabo te,

et edificaberis, virgo Israel:

Adhuc ornaberis tympanis tuis,

et egredieris in choro ludentium.

Adhuc plantabis vineas in montibus Samariae:

plantabunt plantantes¹,

et donec tempus veniat, non vindemiabunt.

Quia erit dies in qua clamabunt custodes in monte

Ephraim:

Surgite, et ascendamus in Sion ad Dominum Deum nostrum.

Quia haec dicit Dominus:

Exsultate in letitia Jacob,

et hinnite contra caput gentium:

personate et canite, et dicite:

Salva, Domine, populum tuum, reliquias Israel.

Ece ego adducam eos de terra aquilonis:

et congregabo eos ab extremis terrae:

inter quos erunt caecus et claudus,

et praegnans et pariens simul,

cetus magnus [Al. ecclesia magna] revertentium huc.

In fletu venient,

et in precibus deducam [Al. misericordia reducam] eos:

Et adducam eos per torrentes aquarum in via recta, et non impingent in ea:

Quia factus sum Israeli pater,

et Ephraim primogenitus meus est.

Audite verbum Domini, gentes,

et annuntiate insulis quae procul sunt, et dicite:

Qui dispersit Israel, congregabit eum:

et custodiet eum sicut pastor gregem suum.

Redimet [Al. redemit] enim Dominus Jacob,

et liberabit [Al. liberavit] eum de manu potentioris.

Et venient, et laudabunt in monte Sion:

et confluent ad bona Domini, super frumento, et

vino et oleo,

et fustu pecorum et armentorum:

Eritque anima eorum quasi hortus irriguus,

et ultra non esurient.

Tunc letabitur virgo in choro,

juvenes et senes simul:

Et convertam luctum eorum in gaudium,

et consolabor eos, et iustificabo a dolore suo.

Et inebriabo animam sacerdotum pinguedine:

et populus meus bonis meis adimplebitur, ait

Dominus.

Haec dicit Dominus:

Vox in excelsis audita est lamentationis,

fletus et luctus, Rachel plorantis filios suos,

et nolentis [Al. noluit] consolari super eis [Al.

super filiis suis], quia non sunt.

Haec dicit Dominus:

Quiescat vox tua a ploratu, et oculi tui a lacrymis:

quia est merces operi tuo, ait Dominus.

Et revertentur de terra inimici,

et est [Al. erit] spes novissimis tuis, ait Dominus,

et revertentur filii ad terminos suos.

Audiens audivi Ephraim transmigrantem:

Castigasti me,

et eruditus sum, quasi juvenculus indomitus:

Converte me, et convertar:

quia tu Dominus Deus meus.

Postquam enim convertisti me, ego penitentiam:

et postquam ostendisti mihi [Al. cognovi], percussi

femur meum.

Confusus sum, et erubui,

quoniam sustinui opprobrium adolescentiae meae.

Si filius honorabilis mihi Ephraim,

si puer delicatus:

quia ex quo locutus sum de eo,

adhuc recordabor [Al. add. recordans] ejus.

Idcirco conturbata sunt viscera mea super eum;

miserans miserebor ejus, ait Dominus.

Status tibi speculam,

pone tibi amaritudines;

Dirige oer tuum in viam rectam,

in qua ambulasti;

Revertere, virgo Israel,

revertere ad civitates tuas istas.

Usquequo deliciis dissolveris, filia vaga?

Quia creavit Dominus novum super terram:

Femina circumdabit virum.

Haec dicit Dominus exercituum Deus Israel:

Adhuc dicit verbum istud in terra Juda et in urbi-

bus ejus,

cum convertero captivitatem eorum:

Benedicat tibi Dominus, pulchritudo justitiae,

mons sanctus:

Et habitabunt in eo Juda et omnes civitates ejus

simul,

agricolae et minantes greges.

Quia inebriavi animam lassam,

et omnem animam esurientem saturavi.

Ideo quasi de somno suscitatus sum [Al. experge-

factus sum]:

et vidi, et somnus meus dulcis mihi.

¹ Videris commentaria, et quae ad hunc locum nos adnotamus.

Ecce dies veniunt, dicit Dominus :
et seminabo domum Israel et domum Juda semine hominis,
et semine jumentorum.
Et sicut vigilavi super eos ut ovellerem, et demolirer, et dissiparem, et disperderem, et affligerem :
sic vigilabo super eos ut aedificem, et plantem, ait Dominus.
In diebus illis non dicent ultra :
Patres comederunt uvam acerbam, et dentes filiorum obstupuerunt [Al. obstupescunt].
Sed unusquisque in iniquitate sua morietur :
omnis homo qui comederit uvam acerbam, obstupescet dentes ejus.
Ecce dies venient [Al. veniunt], dicit Dominus, et feriam domum Israel et domum Juda fœdus novum :
Non secundum pactum quod pepigi cum patribus vestris¹,
in die qua apprehendi manum eorum, ut educerem eos de terra Egypti :
pactum, quod irritum fecerunt,
et ego dominus sum eorum, dicit Dominus.
Sed hoc erit pactum, quod feriam cum domo Israel post dies illos, dicit Dominus :
Dabo legem meam in visceribus eorum,
et in corde eorum scribam eam :
Et ero eis in Deum,
et ipsi erunt mihi in populum.
Et non docebunt ultra vir [Al. unusquisque] proximum suum,
et vir [Al. unusquisque] fratrem suum, dicens :
Cognoscite Dominum :
Omnes enim cognoscent me a minimo eorum usque ad maximum, ait Dominus :
quia propitiabor iniquitati eorum,
et peccati eorum non ero memor amplius.
Hæc dicit Dominus, qui dat solem in lumine diei,
ordinem lunæ et stellarum in lumine noctis :
Qui turbat mare, et sonant fluctus ejus.
Dominus exercituum nomen illi.
Si defecerint leges istæ coram me, dicit Dominus :
tunc et semen Israel deficiet,

¹ Hoc modo legunt exemplaria canonis, omnesque codices mss. sacrorum librorum, quos inspeximus. Idem pronomen secundæ personæ constanter retinent commentaria S. Hieronymi, tam in editis quam in manuscriptis libris. Hebræus tamen hodiernus habet אבותם, « avotham », id est,

ut non sit gens coram me cunctis diebus.
Hæc dicit Dominus :
Si mensurari poterint cæli sursum,
et investigari fundamenta terræ deorsum
et ego abjiciam universum semen Israel, propter omnia quæ fecerunt, dicit Dominus.
Ecce dies veniunt, dicit Dominus,
et aedificatur civitas Domino, a turri Ananeel usque ad portam anguli.
Et exhibit ultra norma mensuræ in conspectu ejus super collem Gareb :
et circumbit Goatha, et omnem vallem cadaverum [Al. ruinarum], et cineris,
et universam regionem mortis, usque ad torrentem Cedron,
et usque ad angulum portæ eorum orientalis, sanctum Domini ;
non evellatur, et non destruetur ultra in perpetuum.
Cap. XXXII. — Verbum quod factum est ad Jeremiam a Domino, in anno decimo Sedecie regis Juda :
ipse est annus octavus decimus Nabuchodonosor. Tunc exercitus regis Babylonis obsidebat Jerusalem; et Jeremias propheta erat clausus in atrio carceris, qui erat in domo regis Juda.
Clauserat enim cum Sedecias rex Juda, dicens :
Quare vallicinaris, dicens :
Hæc dicit Dominus :
Ecce ego dabo civitatem istam in manu regis Babylonis, et capiet eam ?
Et Sedecias rex Juda non effugiet de manu Chaldeorum :
Sed tradetur in manu regis Babylonis :
et loquetur os ejus cum ore illius,
et oculi ejus oculos illius videbunt.
Et in Babylonem ducet Sedeciam :
et tibi erit, donec visitem eum, ait Dominus.
Si autem dimicaveris adversum Chaldeos, nihil prosperum habebitis.
Et dixit Jeremias :
Factum est verbum Domini ad me, dicens :
Ecce Anemeel filius Sellum patruelis tuus venit [Al. venit] ad te, dicens :
Eme tibi agrum meum, qui est in Anathoth :

« patribus eorum », sed lapsu temporum ommissa, videtur littera כ « caph », ex affixio secundæ personæ pluralis, cum Hieronymus in suo exemplari reperit אבותם « avotechem », hoc est, « patribus vestris ». MART.

tibi enim competit ex propinquitate ut emas [Al. emptio].
Et venit ad me Anemeel filius patruis mei secundum verbum Domini ad vestibulum carceris,
et ait ad me :
Posside agrum meum, qui est in Anathoth in terra Benjamin :
quia tibi competit hereditas,
et tu es propinquus ut possideas :
Intellexi autem quod verbum Domini esset :
Et emi agrum ab Anemeel filio patruis mei, qui est in Anathoth :
et appendi ei argentum septem stateres, et decem argenteos.
Et scripsi in libro, et signavi,
et adhibui testes :
Et appendi argentum in statera :
et accepi librum possessionis signatum, stipulationes, et rata, et signa forinsecus¹.
Et dedi librum possessionis Baruch filio Neri filii Maasia, in oculis Anemeel patruelis mei, et in oculis testium qui scripti erant in libro emptionis,
et in oculis omnium Judæorum qui sedebant in atrio carceris.
Et præcepit Baruch coram eis dicens :
Hæc dicit Dominus exercituum Deus Israel :
Sume libros istos, librum emptionis hunc signatum, et librum hunc qui apertus est :
Et pone illos in vase fictili,
ut permanere possint diebus multis.
Hæc enim dicit Dominus exercituum Deus Israel :
Adhuc possidebunt domus,
et agri, et vineæ in terra ista.
Et oravi ad Dominum,
postquam tradidi librum possessionis Baruch filio Neri, dicens :
Heu, heu, heu, Domine Deus !
Ecce tu fecisti cælum et terram in fortitudine tua magna,
et in brachio tuo extento :
Non erit tibi difficile omne verbum :
Qui facis misericordiam in millibus,
et reddis iniquitatem patrum in sinum filiorum eorum post eos :
Fortissime,

¹ Canon San-Germanensis sic legit hoc loco :
« Signatum stipulatione rata, et signata forinsecus ». MART.

² Ipsum præstat audire s. interpretem de hac disserentem lectione in comment. « Melius, ait,

magne, potens,
Dominus exercituum nomen tibi :
Magnus consilio,
et incomprehensibilis cogitatu :
Cujus oculi aperti sunt super omnes vias filiorum Adam,
ut reddas unicuique secundum vias suas,
et secundum fructum adventionum ejus [Al. suarum].
Qui posuisti signa et portenta in terra Egypti usque ad diem hanc,
et in Israel, et in hominibus,
et fecisti tibi nomen sicut est dies hæc.
Et eduxisti populum tuum Israel de terra Egypti, in signis, et in portentis,
et in manu robusta, et in brachio extento, et in terrore magno.
Et dedisti eis terram hanc, quam jurasti patribus eorum, ut dares eis terram fluentem lacte et melle.
Et ingressi sunt, et possiderunt eam :
et non obdierunt voci tue,
et in lege tua non ambulaverunt :
Omnia quæ mandasti eis ut facerent non fecerunt :
et evenerunt eis omnia mala hæc.
Ecce munitiones extructæ sunt adversum civitatem, ut capiatur :
et urbs data est in manus Chaldeorum, qui præliantur adversus eam a facie gladii, et famis, et pestilentia :
Et quæcunque locutus es, acciderunt, ut tu ipse cernis.
Et tu dicis mihi, Domine Deus :
Eme agrum argento, et adhibe testes :
cum urbs data sit in manus Chaldeorum ?
Et factum est verbum Domini ad Jeremiam, dicens :
Ecce ego Dominus Deus universæ carnis :
nunquid mihi difficile erit omne verbum ?
Propterea hæc dicit Dominus :
Ecce ego tradam civitatem istam in manus Chaldeorum,
et in manus regis Babylonis,
et capiet eam,
Et² venient Chaldæi præliantes adversus urbem hanc,

Aquila qui pro eo quod scriptum est, « venient », transtulit εισελευσονται, hoc est, « ingredientur civitatem ». Neque enim absentes erant ut venirent, quippe qui circumdederant Jerusalem :
« Tunc enim exercitus regis Babylonis obsidebat

Et succedent eam igni, et comburent eam, et domos, in quarum domatibus sacrificabant Baal; et libabant diis alienis libamina ad irritandum me.

Erant enim filii Israël, et filii Juda, jugiter facientes malum in oculis meis ab adolescentia sua.

Filii Israël, qui usque nunc exacerbant me in opere manuum suarum, dicit Dominus.

Quia in furore et in indignatione mea facta est mihi civitas hæc, a die qua edificaverunt eam, usque ad diem istam qua auferetur [Al. auferetur] de conspectu meo.

Propter malitiam filiorum Israel, et filiorum Juda, quam fecerunt ad iracundiam me provocantes, ipsi et reges eorum, principes eorum, et sacerdotes, et prophetae eorum,

virii Juda et habitatores Jerusalem. Et verterunt ad me terga et non facies: cum docerem eos diluculo, et erudirem, et nolent audire, ut acciperent disciplinam.

Et posuerunt idola sua in domo in qua invocatum est nomen meum, ut polluerent eam.

Et edificaverunt excelsa Baal, quæ sunt in valle filii Ennom, ut initiarent filios suos et filias suas Moloch: Quod non mandavi eis, nec ascendi in cor meum, ut facerent abominationem hanc, et in peccatum deducerent Judam.

Et nunc propter ista, hæc dicit Dominus Deus Israel ad civitatem hanc, de qua vos dicitis quod tradetur [Al. tradetur] in manus regis Babylonis in gladio, et in fame, et in peste:

Ecce ego congregabo eos de universis terris, ad quas eieci eos in furore meo, et in ira mea, et in indignatione grandi.

Et reducam eos ad locum istum, et habitare eos faciam confidenter.

Et erunt mihi in populum, et ego ero eis in Deum.

Jerusalem ». Ac deinde: « Ecce munitiones exstructæ sunt adversum civitatem, ut capiatur, et urbs data est in manus Chaldeorum ». Quomodo igitur venient, qui presentes erant? Sed hi qui obsidebant urbem, ingredientur, inquit, et ca-

Et dabo eis cor unum, et viam unam, ut timeant me universis diebus: et bene sit eis et filiis eorum post eos:

Et feriam eis pactum sempiternum, et non desinam eis benefacere:

Et timorem meum dabo in corde eorum, ut non recedant a me.

Et letabor super eos, cum bene eis fecero: et plantabo eos in terra ista in veritate, in toto corde meo et in tota anima mea.

Quia hæc dicit Dominus: Sicut adduxi super populum istum omne malum hoc grande: sic adducam super eos omne bonum, quod ego loquar ad eos.

Et possidebuntur agri in terra ista, de qua vos dicitis, quod deserta sit, eo quod non remanserit homo et jumentum, et data sit in manu Chaldeorum.

Agri erementur pecunia, et scribentur in libro, et imprimetur signum [Al. signaculum], et testis adhibebitur;

in terra Benjamin, et in circuitu Jerusalem, in civitatibus Juda, et in civitatibus montanis, in civitatibus campestribus, et in civitatibus quæ ad austrum sunt:

Quia convertam captivitatem eorum, ait Dominus. Cap. XXXIII. — Et factum est verbum Domini ad Jeremiam secundo, cum adhuc clausus esset in atrio carceris, dicens:

Hæc dicit Dominus, qui facturus est, et formaturus illud, et paraturus, Dominus nomen ejus.

Clama ad me, et exaudiam te:

et annuntiabo tibi grandia, et firma quæ nescis, Quia hæc dicit Dominus Deus Israel in domos urbis hujus, et ad domos regis Juda, quæ destructæ sunt,

et ad munitiones, et ad gladium venientium, ut dimicent cum Chaldeis, et impleant eas cadaveribus hominum, quos percussi in furore meo et in indignatione mea,

et succedent, et ad solum usque comburent: verbum enim Hebraicum ברא אבירות sui, et « venient », et « ingredientur » sonat.

abscondens faciem roeam a civitate hæc, propter omnem malitiam eorum. Ecce ego obducam eis cicatricem et sanitatem, et curabo eos;

et revelabo illis deprecationem pacis et veritatis. Et convertam conversionem Juda, et conversionem Jerusalem:

et edificabo eos sicut a principio: Et emundabo illos ab omni iniquitate sua, in qua peccaverunt mihi: et propitius ero cunctis iniquitatibus eorum, in quibus deliquerunt mihi, et spreverunt me. Et erit mihi in [Al. tacet in] nomen, et in gaudium, et in laudem, et in exultationem cunctis gentibus terre, quæ audierint omnia bona quæ ego facturus sum eis:

Et pavebunt, et turbabuntur in universis bonis, et in omni pace, quam ego faciam eis.

Hæc dicit Dominus:

Adhuc audietur in loco isto, quem vos dicitis esse desertum, eo quod non sit homo, nec jumentum, in civitatibus Juda et foris Jerusalem, quæ desolate sunt absque homine, et absque habitatore, et absque pecore, vox gaudii et vox lætitiæ, vox sponsi et vox sponsæ, vox dicentium:

Confitemini Domino exercituum, quoniam bonus Dominus; quoniam in eternum misericordia ejus: et portantium vota in domum Domini:

Reducam enim conversionem terræ

sicut a principio, dicit Dominus.

Hæc dicit Dominus exercituum:

Adhuc erit in loco isto deserto absque homine, et absque jumento, et in cunctis civitatibus ejus, habitaculum pastorum accubantium gregum. In civitatibus montuosis, et in civitatibus campestribus, et in civitatibus quæ ad austrum sunt;

Et in terra Benjamin, et in circuitu Jerusalem, et in civitatibus Juda, adhuc transibunt greges ad manum numerantis, ait Dominus.

Ecce dies veniunt, dicit Dominus: et suscitabo verbum bonum, quod locutus sum ad domum Israel et ad domum Juda.

In diebus illis, et in tempore illo, germinare faciam David germen justitiæ: et faciet judicium et justitiam in terra.

In diebus illis salvabitur Juda, et Jerusalem habitabit confidenter.

Et hoc est quod vocabit eam¹, Dominus justus noster.

Quia hæc dicit Dominus: Non interibit de David vir, qui sedeat super thronum domus Israel.

Et de sacerdotibus et de levitis non interibit vir a facie mea, qui offerat holocaustomata, et incendat sacrificium, et ordet victimas cunctis diebus.

Et factum est verbum Domini ad Jeremiam, dicens:

Hæc dicit Dominus: Si irritum fieri potest pactum meum cum die, et pactum meum cum nocte, ut non sit dies et nox in tempore suo: Et pactum meum irritum esse poterit cum David servo meo,

ut non sit ex eo filius qui regnet in throno ejus, et levite et sacerdotes ministri mei: Sicut enumerari non possunt stellæ cæli, et metiri arena maris; sic multiplicabo semen David servi mei, et levitas ministros meos.

Et factum est verbum Domini ad Jeremiam, dicens: Nunquid non vidisti quid populus hic locutus sit, dicens:

Dux cognationes, quas elegerat Dominus, abjectæ sunt: et populum meum despexerunt, eo quod non sit ultra gens coram eis.

¹ Sic uterque canon Hebraicæ veritatis, Cassanensis videlicet et San-Germanensis noster qui genuinam ac primævam retinent lectionem Hieronymianam: in Hebræo enim scriptum est, וְיִרְאֵה אֲשֶׁר יִעֲרָא לַחֲדָתִי, « veze aser icera la hao sadikenu », sive, ut hodie legunt, « vozsh asher icra lah lehova tsidkenu », quod interpretantur nonnulli: « Et iste qui vocabit eam, De-

minus justitia nostra ». Chaldaeus et Syrus: « Et hoc est nomen quo vocabunt eam ». Huic lectioni Vulgata nostra consentit. Huic refer quæ supra cap. xxiv, 6, scripta reperiuntur, quantum nonnulli sit discrepantiæ inter utrumque locum prophete, ut statim legenti planum erit. MARX.